

Makedonska građanska inicijativa "Spas za Valandovo" je neformalna inicijativa koja je okupila oko 40 ljudi iz svih područja zemlje s jednim ciljem: zaustavljanje svih aktivnosti rudarskog kompleksa Kazandol.

Kompanije "Sardich MC" radi na otvaranju rudnika bakra te pokretanju proizvodnje bakra u općini Valandovo. Osim toga, tvrtka je licencirana za daljnja istraživanja drugih dviju lokacija na području Valandova. Odluke o davanju zemljišta u koncesiju te otvaranja teških i zagađivačkih industrija u regiji Valandovo donesene su bez otvorene i transparentne konzultacije s građanima kama ove općine.

Ovaj rudnik bakra, koji je otvorenog tipa, nalazi se na udaljenosti od svega nekoliko kilometara od grada Valandova i samo nekoliko stotina metara od najbližeg sela s turskim stanovništvom, Kazandol.

Prema studiji procjene utjecaja na okoliš, koju je provela dotična kompanija, proces proizvodnje bakra uključuje korištenje H₂SO₄ za ispiranje. Štoviše, za eksploataciju 64.000 tona bakra bit će iskorišteno 350.000 tona H₂SO₄ (sumporna kiselina). Kao posljedica, regija bi mogla biti pogođena kiselim kišama koje uništavaju biljke i negativno utječu na sve ostale žive organizme. Pored toga, postoje i opasnosti onečišćenja nadzemnih i podzemnih voda. Dok je zagađenje prašinom iz svakodnevnog rudarenja i detonacija neizbježno.

Ovaj će rudnik imati ogromne posljedice i na floru i faunu te ljudsko zdravlje u regiji. Imat će ozbiljan utjecaj i na poljoprivredu.

Glavno zanimanje i izvor prihoda građana ki ove regije je poljoprivreda. Jugoistočna regija Makedonije zaslužna je za više od 30% ukupne poljoprivredne proizvodnje u zemlji i godišnje doprinosi s 237,7 milijuna eura bruto dodane vrijednosti države. Uzevši sve to u obzir, rudnik će imati štetne posljedice ne samo na ljudsko zdravlje i okoliš, već i na osnovni izvor prihoda za većinu stanovništva u regiji Valandovo.

Osim toga, Valandovo je epicentralno područje većine seizmički aktivnih regija u Makedoniji (61 potres magnitude $\geq 4,0$ od 1901.) te su najsnažniji potresi sa šireg područja registrirani ovdje, s intenzitetom do 9 stupnjeva na MCS ljestvici. To samo dodatno produbljuje opasnost od utjecaja na okoliš ovog ili bilo kojeg drugog rudnika u regiji.

Ostali ciljevi inicijative su edukacija i širenje informacija svim građanima i građankama općine o posljedicama rudnika i njegovog poslovanja.

Osim toga, rade i na platformi za javne konzultacije, nakon čega slijedi poziv na referendum za donošenje demokratske odluke o tome žele li građani ke ove općine da zajednica bude otvorena za teške i onečišćujuće industrije, poput ove navedene.

Krajnji cilj inicijative je zaustaviti ulaganje i postići izmjenu odluke o otvaranju rudarnika bakra otvorenog tipa u općini Valandovo.

Glavne aktivnosti kampanje su:

priprema edukativnih materijala (u savjetovanju sa stručnjacima, komparativna analiza, obrazovna platforma),

širenje edukativnog i promotivnog materijala u javnosti,

uključivanje različitih skupina šire javnosti u raspravu (poljoprivrednici, mladi, odgajatelji, liječnici itd.).

Inicijativa je trenutno u procesu prikupljanja potpisa građana_ki kako bi pokrenuli_e lokalni referendum. Prema Zakonu o samoupravi, građani_ke imaju pravo pokrenuti lokalni referendum prikupljanjem potpisa od 20% ukupnog biračkog tijela u općini.

Općina je dužna primijeniti ishod referenduma u svojim daljnjim odlukama o ovom pitanju.

Dana 28.05.2017. inicijativa će organizirati prvi festival domaće hrane, a bit će predstavljeni svi proizvodi koji se proizvode u toj regiji. Također će se raspravljati sa stručnjacima_kinjama za okoliš o utjecaju rudarske industrije na regiju Valandovo te s aktivistima_kinjama za ljudska prava u vezi s pravom građana_ki da sudjeluju u donošenju odluka lokalne uprave.

Bit će i glazbenih predstava, umjetničkih galerija, itd. Glavni cilj festivala jest podići svijest građana_ki o utjecajima rudnika otvorenog tipa, o utjecajima rudarstva na gospodarstvo, o pravima građana_ki na čist i nezagađen okoliš te procesu donošenja odluka lokalne uprave.

Izvor: zelenaakcija